

ZURNAL 9

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 21

• 2. prosince 2011

V čísle:

O klíčových hodnotách křesťanství hovořil na UP prof. Tomáš Halík • Konvikt hostil divadelní odborníky • Uctění památky Jana Opletala • Moderní učebnice pro nesinology • Rozhovor: antický Řím a současný globální svět • Studenti připravili další akci pro sociálně znevýhodněné děti • Den otevřených dveří UP

• **Otázka autorství Slezských písní se stala tématem přednášky Jaromíra Nohavici v aule Filozofické fakulty UP. Znamý písničkář, textař a básník se 21. listopadu obrátil na studenty i akademické pracovníky UP s přáním i výzvou: Hleďte odpovědi na otázky, které za sto dvanáct let nebyly zodpovězeny!** (Více informací najdete na str. 2)

-red-, foto -mo->

AFO zimní spánek nepraktikuje. Vyráží do škol v Olomouckém kraji

■ Podzimní aktivity mezinárodního festivalu Academia film Olomouc vrcholí. Festival zahájil spolupráci s renomovaným World Congress of Science and Factual Producers v Paříži. V rámci přehlídky Týden vědy a techniky se počátkem listopadu pustil do realizace několika projekcí populárně-vědeckých dokumentů v Hradci Králové, Liberci a Brně. Nyní se však obrací opět ke svému regionu. Pod vedením Přírodovědecké fakulty UP rozjíždí projekt s názvem AFO jede do kraje.

V rámci projektu budou mít studenti možnost vidět to nejlepší ze Světové soutěže z posledních dvou ročníků festivalu. Chystá se totiž více než dvacet projekcí pro střední školy po celém kraji.

„AFO rozhodně není jen šestidenní rozbíhací událost, snaží se naopak plnit své poslání v průběhu celého roku. Když mluvím o poslání, tak jeho součástí je samozřejmě i oslovování těch nejmladších, kteří zvažují, jaké obory by v budoucnu chtěli studovat. A právě populárně-vědecké filmy umí mluvit jazykem mladé generace a dokazují, že věda je sice náročná, ale ve svém základu napíná a dobrodružná. V nadsázce řečeno je naším heslem Škoda každého mladého mozku, který se nevěnuje vědě,“ řekl k připravovanému projektu ředitel festivalu Mgr. Jakub Korda, odborný asistent Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP.

Na plátnech se tak např. brzy objeví hvězdná minisérie Základy Sluneční soustavy (Wonders of the Solar System), včelí dokument Královna slunce (Queen of the Sun) či napíná filmová sonda do života květin Chytré rostliny (Intelligent Plants). „Kolekce dokumentů je vybraná přesně tak, aby popularizovala přírodní vědy mezi studenty středních škol v celém kraji. I tímto způsobem se snažíme tzv. splácet dluh Olomouckému kraji, svému klíčovému podporovateli. Bez jeho podpory by se festival totiž nedostal do pozice, kterou v současnosti zastává,“ uvedl Mgr. Korda.

Organizátoři se také již pustili do příprav sedmačtyřicátého ročníku. Na internetových stránkách festivalu byla spuštěna online přihláška filmů, jejíž uzávěrka je stanovena na 13. ledna 2012. Zájemci mohou tedy již nyní přihlašovat své snímky, a příští rok se utkat o Cenu za nejlepší světový populárně-vědecký dokumentární film či Cenu RWE za nejlepší český populárně-vědecký dokumentární film.

Academia Film Olomouc je nejstarším festivalem nevyníjícím se v České republice soustavnému mapování populárně-vědeckého a dokumentárního filmu. Byl založen v roce 1966 ze

Dokončení na str. 7

Reprezentace vysokých škol s návrhy ministerstva nesouhlasí

■ Rada vysokých škol odmítla verzi věcného záměru zákona o vysokých školách, předloženou MŠMT do vnějšího připomínkového řízení. Podle zástupců VŠ obsahuje změny, které nebyly projednány v pracovní skupině s reprezentací vysokých škol. Podle přijatého usnesení na Sněmu RVŠ 24. listopadu jsou změny navíc v přímém rozporu se stanovisky Rady.

Podle RVŠ je varující, že ve věcném záměru nejsou řešeny její zásadní výhrady vyjádřené již v září 2011, které se týkaly zejména problematiky akreditací, návrhu na zavedení školního, funkčních míst docentů a profesorů, zastoupení studentů v akademickém senátu a další. Podle zástupců VŠ došlo navíc v předložené verzi k dalším omezením autonomie VŠ, a to i změnou způsobu výběru rektora vysoké školy. RVŠ proto navrhla znovu o návrhu diskutovat a v souvislosti se svým končícím mandátem vyzvala akademické senáty vysokých škol, aby do ustavení nové RVŠ v lednu 2012 přímo hájily zájmy veřejnosti, studentů a VŠ.

okončení na str. 8

Úspěšný turnaj k Mezinárodnímu dni studentstva

■ Důstojnou oslavu sportovců vysokých škol osmi přihlášených družstev byl 51. ročník Mezinárodního turnaje ve volejbalu uspořádaný Akademik sport centrem ve Sportovním hale UP ve středu 16. listopadu 2011. Soutěž zařídil rektor UP prof. Miroslav Mašláň, CSc.

Bojovností a nadšením dokázali sportovci univerzit udržet vysokou úroveň soutěže. První a třetí místo obsadily ostravské fakulty, druhé a čtvrté místo fakulty z Olomouce.

Za zmínku stojí také všestranná angažovanost PhDr. Aleny Orlové, která se zúčastnila všech ročníků ve všech funkcích, tj. jako hráčka, jako trenérka a posléze jako organizátorka celého turnaje.

Všichni účastníci odjžděli v dobré náladě s příslibem účasti v příštím roce.

-asc-, foto Marek Otava

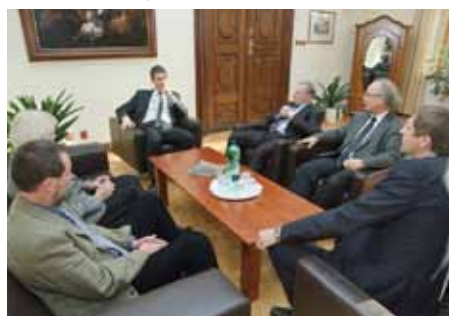
Čestná uznání obdrží 21 autorů vědeckých monografií

■ Ve snaze zvýšit prestiž vědecké práce na UP uděluje rektor každým rokem Čestné uznání autorům vědeckých monografií z řad zaměstnanců UP. Letos bylo na návrh komise složené z proděkanů a prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu za rok 2011 oceněno celkem 21 autorů z Cyrilometodějské teologické fakulty, Lékařské, Filozofické, Právnické a Pedagogické fakulty a Fakulty tělesné kultury. Do soutěže, která byla vyhlášena 2. září 2011, bylo do stanoveného termínu přihlášeno 26 publikací.

Čestná uznání budou předána na slavnostním shromáždění v průběhu Akademických dnů UP v únoru 2012.

Seznam oceněných autorů je k dispozici na adrese www.zurnal.upol.cz. -mav-

Návštěva ředitele pražské pobočky Britské rady Nigela Bellinghama

■ Při příležitosti otevření Britského centra KUP v jeho nově vybudovaných prostorách přivítal rektor prof. Miroslav Mašláň na UP 11. listopadu ředitele Britské rady v ČR Nigela Bellinghama. K diskusi o možnostech další spolupráce se v rektorské pracovně setkal také s prorektorem prof. Vítem Voženílkem, ředitelkou Knihovny UP RNDr. Danou Lošťákovou a vedoucímu Britského centra UP Mgr. Martinem Štěrbou.

-mav-, foto -mo-

Konvikt hostil divadelní odborníky

■ Pod záštitou Teatrologické společnosti a Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP proběhla 10. listopadu v Uměleckém centru UP konference s názvem Česká divadelní historiografie na rozcestí? V dopoledním bloku, který se zaměřoval právě na toto téma, přednesli své příspěvky Alena Jakubcová (IDU – Kabinet pro studium českého divadla), Margita Havlíčková (Katedra divadelních studií FF MU Brno) a Jiří Štefanides (Katedra divadelních, filmových a mediálních studií FF UP Olomouc). Kvůli nemoci se konference nemohl zúčastnit a tudíž přednést svůj příspěvek Jan Císař (Katedra teorie a kritiky DAMU Brno).

V odpoledním bloku byl následně prostor pro diskusi, která se měla pohybovat ve dvou tematických okruzích: současný stav české teatrologie a možnosti a realizace výzkumu. Z diskuze nakonec vzešel konkrétní návrh na uskutečnění další konference, na které by se měly projednávat záležitosti týkající se grantů na další teatrologický výzkum.

O den později, 11. listopadu, se taktéž v Konviktu uskutečnil již pátý ročník přednášek O divadle na Moravě a ve Slezsku, jehož cílem bylo představit výsledky dosažené v jednotlivých oblastech výzkumu divadla. Mohli jsme se tak dozvědět nejen o počátcích Moravského divadla, ale také třeba o osudech zajímavých osobností v oblasti divadla. -bk-

Jarek Nohavica vyběhl na univerzitě k práci aneb Slezské písně dobře neznáme!

■ Nejprve v Ostravě, poté v Brně a 21. listopadu na pozvání Katedry bohemistiky Filozofické fakulty UP také v Olomouci přednášel písničkář, textař a básník Jarek Nohavica. Hlavním poselstvím jeho mise po vysokých školách je vzbudit zájem o sto dvanáct let starou básnickou sbírku Slezské písně, nad jejíž autorství dodnes visí spousta otazníků.

„Prvního prosince budu spouštět webové stránky www.petrbezruc.cz, které by měly být jakýmsi kulatým stolem, médiem, pracovnou

pro všechny, jež by se chtěli tématu Slezských písní věnovat. A byl bych za to velmi rád,“ řekl Jarek Nohavica ve zcela zaplněné aule Filozofické fakulty UP. Vzděláním knihovník J. Nohavica uvedl, že se sbírce, která obsahuje sedmdesát básní, věnuje – sic ne intenzivně – od roku 1980. Za těch asi třicet let se mu podařilo podchytit spoustu pramenů a nasbírat mnohé zajímavé podklady a literaturu. Na začátku letošního roku si řekl, že by měl s těmito dokumenty seznámit veřejnost.

Jarek Nohavica se pokusil v aule FF UP o jakýsi rozbor tří básní z uvedené sbírky. Z jeho, často nepřímých, důkazů tak např. vyplynulo, že Maryčku Magdonovu Vladimír Vašek (Petr Bezruč) pouze opisoval, markýz Gero v básni Setkání není arcivévoda Bedřich a báseň Hrabýň není v originále podle Jarka Nohavici o místě Hrabýň a nevystupuje v ní farář Bém.

Ojedinělé dílo, které nemá svým vznikem ani dalším osudem v české literatuře období, napsal podle Jarka Nohavici jeden člověk. „Nezdá se vám zvláštní, že se Vladimíra Vaška, který se dožil jednaděadesátilet, zemřel v roce 1958, za celou dobu nikdo nezeptal, kdy např. napsal Maryčku Magdonovu?“ dotazoval se shromážděného davu v aule FF UP. Jarek Nohavica se pokusil na Univerzitě Palackého upozornit, že Slezské písně jsou tématem stále živým, opředeným spoustou otazníků, které si zasluhují odpovědi. Svou dvouhodinovou přednáškou chtěl především vzbudit pozornost akademiků, laiků, ale především studentů, kteří si vybírají témata svých diplomových prací. Byl připraven také odpovídat na dotazy. Na ně se bohužel téměř nedostalo, neboť následující besedu nikdo nemoderoval.

Milada Hronová, foto Marek Otava

Minisymposium o dioxinovém receptoru

■ V rámci projektu „Inovace studia molekulární a buněčné biologie“ Operačního Programu Vzdělávání pro Konkurenceschopnost OPVK CZ.1.07/2.2.00/07.0354 se v zasedací místnosti děkanátu PíF UP konal dne 9. listopadu přednáškový den zaměřený na problematiku receptoru pro polyaromatické uhlovodíky (Aryl Hydrocarbon Receptor – AhR), někdy též nazývaném dioxinový receptor.

V lidském organismu hraje AhR mnoho důležitých funkcí, spojených s imunitní odpovědí, vývojem či detoxikací organismu. Výzkumné problematice AhR se aktivně věnuje i Katedra buněčné biologie a genetiky PíF UP, která pořádala tento přednáškový den. Minisymposium zahájil prof. Zdeněk Dvořák, Ph.D., vedoucí katedry a současně hlavní řešitel ESF projektu, následně byli posluchači uvedeni do problematiky

AhR přednáškou RNDr. Miroslava Machaly, CSc., z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství v Brně. Mezi zúčastněnými zahraničními experty byli mj. Dr. Xavier Coumoul z francouzské Univerzity Paris Descartes, Dr. Jørn Holme z Norwegian Institute of Public Health v Norském Oslo, Dr. Dominique Lagadic-Gossman z francouzské University of Rennes 1 či prof. Robert Barouki z Univerzity Paris Descartes.

Jedním z klíčových cílů ESF projektu „Inovace studia molekulární a buněčné biologie“ je zajistit pro studenty studijního oboru Molekulární a buněčná biologie přednášky od významných zahraničních odborníků v oblasti molekulární biologie, buněčné biologie, genetiky, biochemie a příbuzných disciplín. Lze tedy konstatovat, že tento cíl projektu byl splněn na výtečnou.

Ing. Veronika Knichalová, Projektový servis UP

Stručně

■ Při příležitosti 115. výročí založení nemocničního areálu na Tabulovém vrchu připravila Fakultní nemocnice Olomouc na 16. listopad program pro veřejnost v centru města. K vidění byl i historický sanitní vůz Škoda 1201, který si „zahrál“ v seriálu Sanitka. ■ V rámci letošního cyklu Mediální teorie a praxe Katedry bohemistiky se 8. listopadu v aule FF představila vedoucí Katedry marketingové komunikace a PR FSV UK

PhDr. Denisa Kasl Kollmanová, Ph.D. (na snímku vlevo), s přednáškou Média a public relations. Vzájemné vztahy a ovlivnění. ■ V rámci programu Dnů lusofonní kultury, které v minulém týdnu pořádalo Centrum portugalského jazyka a lusofonní kultury v prostorách Katedry romanistiky Filozofické fakulty, byla 21. listopadu zahájena výstava fotografií Viana do Castelo – pout k patronce námořníků (snímek vpravo).

-mav-, foto -mo-

O klíčových hodnotách křesťanství v předvečer výročí listopadových událostí

Spíše pamětníci než studenti Univerzity Palackého by dnes mohli vzpomenout na chvíle, kdy byla aula Filozofické fakulty zaplněna do posledního místa, kdy lidé posedávali na zemi a schodech vedoucích k řečnickému pultu a kdy ti zájemci, kteří přišli na poslední chvíli, se většinou už mohli jen těsnat u dveří. V těch časech jim dokonce stálo zato, aby postávali v přilehlých chodbách vedoucích z přední i zadní části auly. Při tomto vzpomínání by zřejmě přišla řeč na rozmluvy prof. Josefa Jařaba, prvního rektora UP po revolučním roce 1989, který v historických prostorách FF UP tehdy pořádal nezapomenutelná setkání s mnohými zajímavými osobnostmi. Dnes už není časté, aby si řečníka přišlo do auly FF UP poslechnout tolik lidí. Jednou z výjimek je český religionista, katolický teolog, kněz, psycholog a sociolog náboženství prof. Tomáš Halík, který na UP už tradičně přednáší a beseduje nejen v předvečer výročí listopadových událostí. Doslova narváno bylo i tentokrát, 16. listopadu, když hovořil o křesťanských hodnotách těsně předtím, než v kostele Panny Marie Sněžné celebuloval studentskou mši.

Podle Mons. Tomáše Halíka je svým způsobem každá kulturní a civilizační hodnota přinejmenším nějakým způsobem kontaminována křesťanstvím. Jednoduše proto, že více než tisíc let křesťanské přezence v evropské civilizaci nelze vymazat. „Na jedné straně je křesťanství podepsáno na typu naší civilizace daleko hlouběji, než si myslíme. Participují na něm a žijí z hodnot, které přineslo křesťanství, i ti, kteří mají velký kritický odstup od církevního křesťanství, ti, kteří se považují za agnostiky nebo za ateisty, na straně druhé straně bychom asi těžko hledali chemicky čistou křesťanskou hodnotu. Křesťanství totiž nikdy nebylo naprosto čisté. Je náboženstvím vtělení evangelia do různých typů kultur, které odpradávná měly svůj náboženský rozměr. Právě s tímto náboženským

rozměrem také křesťanství vždy pracovalo,“ sdělil Tomáš Halík. „Jen si připomeňme, jak bylo křesťanství v prvním tisíciletí kulturně pestré. Existovalo křesťanství keltské, germánské, řecké či římské a každé z nich mělo své teologické důrazy, svou specifickou liturgii i spiritualitu. Poté, kdy se křesťanství silně romanizovalo, se

dnes zdá, že se opět stane pluralitním. Vlastně jediná kultura, která v křesťanství již nějakou dobu žije a která nemá svou náboženskost, neboť se zrodila z křesťanského náboženství samého, je dnešní sekulární kultura moderního Západu,“ dodal prof. T. Halík. Podle něj je typickým křesťanským jevem ateismus, neboť právě ten kultury nepoznamenané křesťanstvím neznají. „Zajímavé je ale např. mnohé, co křesťanství naopak převzalo. Ať už to bylo z židovství, římské kultury, řecké filozofie či např. z islámu.

František z Assisi miloval minarety a když byl v Palestině, velmi se mu líbilo, jak se pravidelně ozývá zpěv a lidé padají na kolena a modlí se. Dnešní zvonění a klekání a modlitba Anděl Páně třikrát denně je výsledkem jeho islámské inspirace,“ vysvětlil Tomáš Halík. Komunikace mezi náboženstvími tedy není vůbec věcí moderní globalizace a ateismu je ale podle pátera Halíka typicky křesťanské také tajemství Trojice. „To, že Bůh je sám sobě pluralitním. To, že tajemství Trojice může znamenat souhlas s růzností, se smířenou růzností, to pro mne znamená specifickou křesťanství. Jsou to nuance, které jsou málo využívané a které mají spojitost s hodnotami. Z nich klíčové jsou podle mne víra, naděje a láska,“ řekl Tomáš Halík. Nejen pro budoucnost sjednocené Evropy, ale i celé civilizace, která se ocitá v situaci ekonomicko-administrativních a politických nejistot je podle Mons. Tomáše Halíka nutné rozvíjet duchovní stránku. Jiná smysluplná alternativa totiž podle něj neexistuje.

Milada Hronová, foto Marek Otava

V Uměleckém centru se konala ojedinělá výstava spojená s besedou: Amnesty International v Československu před rokem 1989

Ve dnech 21. až 30. listopadu se v prostorách Uměleckého centra UP konala výstava Amnesty International v Československu před rokem 1989, jež mapuje osudy lidí, kteří se postavili bezpráví a za svůj boj za svobodu byli před rokem 1989 perzekuováni a pronásledováni. Prostřednictvím unikátních dokumentů z archivu AI i materiálů československých úřadů se zájemci mohli seznámit s příběhy Dany Němcové, Petra Uhla, Ivana Martina Jirouse, Václava Havla a dalších osobností československého disentu. Výstava byla doplněna o informace o působení a aktivitách zahraničních sekcí AI v Československu před rokem 1989. Doprovodným programem výstavy byla beseda (na snímku zleva) s disidentkami Janou Soukupovou, brněnskou redaktorkou MF Dnes, Ing. Květoslavou Princovou, Ph.D., dnes odbornou asistentkou na Katedře křesťanské sociální práce CMTF, a historikem PhDr. Pavlem Urbáškem, ředitelem Archivu UP. Jejich osobní vyprávění i nadhled, který po letech získali, pomohly dokreslit celkový obraz stavu lidských práv v Československu před rokem 1989.

Organizace výstavy i besedy se ujala olomoucká skupina Amnesty International Česká republika s laskavou podporou Děkanátu FF a vedení UC UP.

Více informací o akci naleznete i na <http://olomouc.amnesty.cz>

Dana Hellová, Olomoucká skupina AI, foto Marek Otava

Uctění památky Jana Opletala

V současnosti se 17. listopad spojuje spíše s událostmi roku 1989 a vzpomínky na rok 1939 pomalu zapadají. A přece mají dnešku tolik co říci o osobní odvaze, vlastenectví a dalších hodnotách. Tehdy, dne 28. října, vyšli studenti v Praze do ulic vzpomenout výročí vzniku samostatného československého státu. Nacisté demonstraci krvavě potlačili, několik studentů bylo zraněno, Jan Opletal, student Lékařské fakulty UK 11. listopadu 1939 svým zraněním podlehl. Jeho pohřeb 15. listopadu se pak stal další demonstrací pražských vysokoškoláků a nacisté opět odpověděli – zavřením českých vysokých škol a zatýkáním. Dne 17. listopadu bylo devět vůdčích studentských osobností popraveno. Proto je 17. listopad Mezinárodním dnem studentstva, českým Dnem boje za svobodu a demokracii. Navždy bude spojen se jménem Jana Opletala, jehož ostatky odpočívají v hrobce v rodném Nákle. Tam mu také 16. listopadu zajeli vzdát úctu zástupci Pedagogické fakulty UP, předseda a místopředsdkyně Akademického senátu PdF dr. Václav Klapal a studentka I. Zowadová, a položili na jeho hrob kytici (horní snímek).

V den výročí smrti Jana Opletala se na stejném místě uskutečnil také pietní akt, kterým jeho památku uctili studenti Moravské vysoké školy Olomouc (dolní snímek) jako zástupci olomouckých vysokoškolských studentů. Položením kytice, zapálením svíčky a tichou vzpomínkou si připomněli historické události, které se sice staly již před 72 lety, nicméně svůj hluboký význam mají i dnes.

-vk-, -mack-, foto archiv PdF a MŠVO

Fakultu zdravotnických věd čekají volby do Akademického senátu

Ve dnech 15. a 16. prosince se uskuteční volby členů Akademického senátu Fakulty zdravotnických věd UP. Na funkční období 2011–2014 je vyhlásila děkanka fakulty doc. Jana Marečková, Ph.D. Kandidáty mohli akademičtí pracovníci a studenti FZV navrhnout do 1. prosince. Výsledná kandidátní listina bude zveřejněna do 8. prosince na úřední desce fakulty v budově na tř. Svobody 8 a na elektronické úřední desce FZV (www.fzv.upol.cz/menu/uredni-deska).

Podrobné informace o volebních místech a termínech jsou k dispozici na adrese www.zurnal.upol.cz. -mav-

Soumrak antického Říma a současný globální svět: podobnost nikoli náhodná

Nad paralelami mezi koncem antiky a naší globální érou se doc. Lubor Kysučan, Ph. D., zamýšlel již ve své esejistické studii *Na zlomu času*, vydané ve druhé polovině devadesátých let. Po dvanácti letech se k tématu vrací ve své nové knize, kterou pod názvem „Oni a my. Dvanáct neodbytných zátek mezi antikou a postmodernou“ vydalo na konci loňského roku ediční centrum brněnského Střediska ekologické výchovy Lipka. Zrychlující se doba mezitím opět o něco pozměnila obraz naší civilizace, mnohdy i nečekaným směrem, a tak další studium, nové poznatky a také autentické pobyty na humanitárních a pozorovatelských misích v krizových regionech lokálních konfliktů přiměly autora k dalšímu hledání a nacházení analogií mezi koncem antického Říma a globálními problémy naší současnosti.

Jaké lze identifikovat obecné rysy společnosti, která se nachází v krizi – neboli v „uzlovém bodu zlomu“? Můžeme i dnes zaznamenat nějaká typická „znamení času“?

To je velmi osidná otázka, neboť jak tvrdí s nadávkou řada myslitelů, v krizi jsme prakticky pořád. Málokdy nalezneme v historii nějaké vyslovené klidné období, kdy si společnost užívala míru, stability – z nám časově i geograficky blízkých možná ono pověstné dlouhé 19. století v západní a střední Evropě, respektive jeho druhou část až do roku 1914.

Jistě, lze určit vcelku hmatatelné charakteristiky krizových období – obecnou nestabilitu, proměnlivost, ba až turbulentnost. Konkrétními rysy pak jsou ekonomická nestabilita, proměny politických forem – ať už revoluce, řetězové kolapsy režimů či celých států nebo naopak posilování totalitářských tendencí, rostoucí dopady environmentálních problémů. Ty ostatně zdaleka nepředstavují pouze průvodní jevy rané modernity a kouřících komínů průmyslové evoluciony, ale stály už v pozadí úpadku a zániku celé řady starověkých civilizací od Sumerů až po Maje.

Spolu s nimi samozřejmě duchovní nejistota, podivná symbióza úzkosti a naděje, jarmarka ohlušujících a navzájem se přehlušujících idejí, které lidem nabízejí nemožné ihned a spásu do

tří dnů. Na jedné straně rodící se univerzalistická náboženství a nauky, na straně druhé až fundamentalistické potvrzování vlastní identity. To je ostatně hlavní kořen každého fundamentalismu – více než o nějaké šíření vlastních idejí v něm jde o sebevymezení, utváření se ve vlastní identitě, kterou fanaticky všech zemí vnímají v otevřeném světě jako ohroženou.

Obecně bych jako hlavní takové znamení času označil ztrátu jistoty a důvěry. Tím dnes trpíme zřejmě nejvíce, a to nejen ve sféře ekonomické a politické, ale především mentální, nebo chcete-li duchovní. Postmoderní svět nám na-

bídl bezbřehou svobodu ve všem, ale vzal jistotu o čemkoliv. Svoboda sama o sobě je studená a smutná, když chybí hřejivá náruč důvěry, v níž můžeme nalézt útočiště a bezpečí. Život v trvalé nejistotě a skepsi může být heroický, ale taky se může velmi snadno propadnout do cynismu. Ta ztráta důvěry se týká i racionálních kořenů, z nichž vyrůstá a na nichž stojí a funguje naše civilizace. Je to hotová krize racionality a nedůvěra k jakýmkoliv strategiím, které jsou na racionalitě postaveny. To je hodně paradoxní situace v civilizaci, která v dosud známých dějinách dala lidstvu nejvíce bohatství, svobody i vědění. Navíc s tím souvisí i ztráta kultur-

ní a duchovní jednoty. Proklamovaná jednota lidstva je bohužel fikcí, žijeme ve světě tisíců subkultur, které si nerozumějí a nejsou ochotny spolu komunikovat. Nedohodneme se už ani na vymezení toho, co český kulturní historik Jaroslav Krejčí

vymezuje jako základní atribut moderní západní civilizace – ideu lidských práv. Řekl bych, že velká část této nejistoty vyrůstá z toho, že civilizace se chytla do smyčky, kterou si na sebe sama upletla – do smyčky osvícenského racionalismu, který už neodvede dále tvořivě rozvíjet. Z něj vyrůstá utkvělá potřeba všechno kontrolovat – ať už pohyb migrantů, bakterie v kuchyni či vědeckou činnost pracovníků na univerzitě. Myslím si, že právě byrokratizace akademické půdy, která už od – pouze takzvaně – temného středověku byla místem svobodného a otevřeného myšlení, je přímo modelovou metaforou problémů a slepé uličky současné společnosti.

Jaké byly klíčové momenty zániku řecko-římské civilizace a které z nich analogicky charakterizují situaci našeho „západního“ světa?

Těch momentů je celá řada a některé analogie a podobnosti jsou až zarážející. O řadě z nich píše i renomovaná západní politologové při svém popisu současných společností. To mi jen potvrzuje

„Slovo krize, jemuž jsme si zvykli přikládat výrazně pejorativní, ba až apokalyptický význam, v řečtině mimo jiné znamená moment zlomu, okamžik volby. Krize je příležitostí k novému růstu.“

„Postmoderní svět nám nabídl bezbřehou svobodu ve všem, ale vzal jistotu o čemkoliv.“

„Antická civilizace na svém vrcholu svým vědecko-technickým vědění stála na prahu průmyslové revoluce, ale v pohodlném světě laciné otrocké práce nedovedla své vědění tvořivě využít, ostatně podobně jako my se stále jen velmi neochotně vzdáváme svých energetických otroků...“

občas zpochybňovaný význam klasických studií pro celkové porozumění světu. Z těch konkrétních analogií to v případě římské říše určitě bude proměna na danou dobu svobodné a dynamické společnosti v autoritářský kasárenský stát. Ekonomický úpadek se všemi průvodními jevy, jako jsou rozpad trhů, inflace, státní regulace; helénistický svět a římská říše v podstatě poznaly moderní kapitalismus, jen s tím rozdílem, že místo energie strojů se v něm využívala práce otroků; v důsledku toho krize a nakonec totalitní zánik středních vrstev doprovázený neochotou a neschopností hledat společenskou alternativu. Antická civilizace na svém vrcholu svým vědecko-technickým vědění stála na prahu průmyslové revoluce, ale v pohodlném světě laciné otrocké práce nedovedla své vědění tvořivě využít, ostatně podobně jako my se stále jen velmi neochotně vzdáváme

svých energetických otroků a více než loudavě se posouváme od civilizace založené na spalování fosilních paliv k civilizaci využívající obnovitelné zdroje. K těm dalším analogiím pak nesporně náleží krach multikulturalismu a rozpad nanejvýš kosmopolitní středomořské ekumeny, sítě civilizací a hluboká spirituální krize. Ta vedla k nadšenému přijímání východních náboženství a rostoucí ne-

toleranci v původně kdysi nábožensky velmi pestré společnosti. Rovněž tak okázalý konzum nejen horních vrstev se stylu pověstné Petroniovy Hostiny u Trimalchiona, ale i širokých vrstev římské populace závislé na sociální pomoci státu. S tím souvisí i proměna umění a sportu v podstatě v konzumní aktivitu. Umění a sport přestávají být obřadem, duchovní cestou, ale stávají se zábavou a zbožím. Krev, která u nás teče pouze virtuálně na obrazkách komerčních médií a v počítačových hrách, tekla v římských

Doc. PhDr. Lubor Kysučan, Ph. D.,

vedoucí Katedry klasické filologie Filozofické fakulty UP, působí také na Katedře rozvojových studií Přírodovědecké fakulty UP a na Fakultě sociálních studií MU v Brně. Ve své vědecké práci se zaměřuje na sociální a kulturní dějiny pozdní antiky, dějiny latiny a environmentální problémy starověku.

arénách natvrdo a reálně. Napětí mezi bohatým prvním světem antického Středomoří a třetím světem barbarských kmenů a z něj plynoucí invaze a migrace. Nezvadatelné ekologické problémy – spíše než pověstná otrava olovem rozsáhlé mycení lesů ve větší části Středomoří, devastace půdy. Do jisté míry i (člověkem tehdy pochopitelně nezavinené) klimatické změny. A tak bychom mohli ve výčtu krizových jevů a analogií pokračovat dál a dál. Těm nejdůležitějším z nich věnuji ve své knize pozornost v dvanácti kapitolách. Historikové ovšem uvádějí hrubě přes tři stovky různých příčin a důvodů zániku antické civilizace. Většina z nich působila synergiicky – ostatně ani izolovaný lokální jev, tím spíše pak tak komplexní proces, jakým byl zánik antické civilizace, zhmotněný pádem západorímské říše, nelze vysvětlovat jediným všeobjímajícím faktorem. Jsou historikové, kteří nemluví o kolapsu, ale raději o transformaci antické civilizace. V tomto ohledu bych ovšem byl lehce skeptický. Pokud během století a půl poklesl počet obyvatel Říma z milionu na dvacet tisíc a většina sofistikovaných antických měst se proměnila v hrubé a napůl vybydlené pevnosti, pokud se gramotnost kdysi široce vzdělané společnosti snížila v některých oblastech téměř na nulu a Evropou migrovaly tisícíhlavé kmeny nájezdníků, pak to byl kolaps se vším všudy, jako by vystřížený z nějaké historické antiutopie ...

Ve svém eseji uvádíte tři základní úrovně, v nichž „se uskutečňuje většina komplexnějších lidských civilizací“ a jejichž rovnováha je znakem relativně stabilní společnosti – materiální, kulturní a duchovní. Podcenění té třetí přitom identifikujete jako jeden ze zdrojů krizových jevů. Jak vypadá v tomto směru analogie mezi antikou a současnou euro-americkou civilizací?

Jistě, zvláště v souvislosti s debatami o „syndromu antického Říma“ se ocitáme ve snadném pokušení říci, že žijeme v materialistické době, která se vyvázala z jakékoliv duchovní tradice, slouží zlatému teletu atd. Jenže takové vysvětlení by bylo zjednodušující a trochu materialistické. Řekl bych, že současné lidstvo, přinejmenším ta jeho západní část, respektive už menšina, má spíše problémy s nezvládnutou spiritualitou, ústící ve ztrátu smyslu života, extremismus všeho druhu, frustraci, náboženský fundamentalismus – nejen ten islámský. Průsvit je v tom, že s postupující globalizací se tyto problémy vyvážejí do dalších částí světa a tam jen dále zaplétají klubko místních neštěstí. Problémy

Dokončení na str. 5

Čínsky snadněji: na univerzitě vznikla moderní učebnice pro nesinology

Ojedinělou moderní učebnicí, která uvede zájemce do tajů čínského jazyka a písma, inicioval a zpracoval kolektiv autorů z Katedry asijských studií FF UP. Celková příprava koncepce učebnice a následná tvorba textů, zpracování nahrávek a finální grafické úpravy zabraly autorům osmnáct měsíců.

Učebnice slouží jako úvod do čínského jazyka pro studenty – nesinology. Pozitivem učebního materiálu, v rámci České republiky ojedinělého, je jeho komplexnost. Poskytuje bohatý materiál k výuce čínských znaků, správné výslovnosti, konverzačních obrátů i čínské gramatiky. Obrovskou výhodou nejen pro studenty je možnost stáhnout si učebnici zdarma v pdf formátu z webových stránek univerzity.

„S učebnicí jsou spokojeni pedagogové i studenti. Ti oceňují především rozepsané znaky. Z pohledu vyučujícího učebnice přesně odpovídá všem požadavkům na dobrý studijní materiál: už nepotřebujeme hledat podklady v dalších materiálech zaměřených na fonetiku, znaky či konverzační cvičení,“ zhodnotila publikaci jedna z jejích autorek Mgr. Táňa Dluhošová, která zároveň učebnici poprvé využila během praktické výuky u studentů oboru Kulturní studia Číny Masarykovy univerzity v Brně.

V deseti lekcích učebnice jsou obsaženy základy mluvené i psané čínštiny – od výslovnosti hlásek a tónů až ke každodenním konverzačním frázím a struktuře čínských vět. Počátečních pět lekcí zahrnuje fonetická cvičení, která mají studentům pomoci zvládnout správnou výslovnost jednotlivých slabik i celých slov. Texty jsou doplněny nahrávkou. Po dokončení práce s učebnicí by měl student ovládat prvních 250 čínských znaků. Na konci publikace jsou k dispozici také cvičné listy pro nácvik psaní znaků ve správném pořadí jednotlivých tahů.

„Na rozdíl od jiných současných českých učebnic se tato publikace snaží obsáhnout jazyk celý: není to ani konverzační příručka, ani gramatická cvičebnice, ani slovníček často používaných výrazů. Student má možnost provázat všechny jazykové dovednosti – poslech, psaní, čtení i mluvený projev,“ zdůraznil koordinátor

výuky a přípravy učebnice za partnera projektu Mgr. Ondřej Kučera.

Jednotlivé lekce obsahují dva krátké rozhovory zaměřené na konverzaci a článek ve znacích. Jednoduché dialogy zařazené v oddílech konverzace by si měl student ideálně zapamatovat a zautomatizovat jako fráze. V každé lekci je probíráno dvacet až třicet nových znaků. Následné texty se věnují procvičování těchto znaků a základním gramatickým jevům čínského jazyka. Texty jsou uváděny ve znacích i standardním fonetickým přepisem čínštiny pinyin. Přehlednost zvyšují rejstříky slovíček umožňující vyhledávání podle pinyinu či českého překladu a seznamy znaků.

„Pod vedením dobrého učitele je učebnice vhodná pro výuku na všech typech jazykových škol, ale také na středních školách či na univerzitě. Rádi bychom ji využili jako výukový materiál na naší katedře k plánovanému volitelnému předmětu Čínština pro nesinology a rovněž k výuce čínštiny na gymnáziích a středních školách v Olomouckém kraji, kterou zařadila Katedra asijských studií v rámci dalšího projektu OPVK Čínština pro praxi,“ dodal Mgr. Kučera.

Na publikaci, která vznikala v letech 2009–2011, pracovali Táňa Dluhošová, Michaela Jebavá, Ondřej Kučera, Eva Kučerová, Martin Lavička a David Uher. Jazykovou korekturu čínského jazyka provedly Liu Wenwen a Chen Yu-Jung. Učebnice vznikla v rámci projektu OPVK Inovace oboru religionistika na Masarykově univerzitě v Brně se zaměřením na kulturu Číny a Japonska, reg. č. CZ.1.07/2.2.00/07.0032 řešeného v letech 2009–2012 na partnerském pracovišti – Katedře asijských studií Filozofické fakulty UP.

Učebnice je zdarma ke stažení na odkazu http://www.kas.upol.cz/fileadmin/kas/opvk/Moderni_cinstina_pro_nesinology.pdf

Lenka Skácelíková

Soumrak antického Říma...

nevyplyvají z podcenění, ale spíše určité nerovnováhy těchto dimenzí v životě člověka i společnosti.

Zlomová epocha nemusí být nutně pouze „úpadková“, krize má v sobě i potenciál šance na novou proměnu či dokonce vyšší kvalitu. Jak se lze z tohoto hlediska „poučit“ z vývoje a zániku antiky?

Samozřejmě. Slovo *krisis*, jemuž jsme si zvykli přikládat výrazně pejorativní, ba až apokalyptický význam, v řečtině mimo jiné znamená moment zlomu, okamžik volby. Krize je příležitostí k novému růstu. Nakonec i z popela a ruin antického světa vzešla nová kultura, která se na to podstatné z jejího dědictví rozpomenula a určitě to může platit i pro naši dobu, která je jistě otevřená naději. Ze všech těch úzkostí, střetů civilizací a nejrůznějších představ o světě se může nakonec zrodit nová univerzalistická percepce světa opírající se o určitý

Dokončení ze str. 4

kosmický nadhled, lidské společnosti oproštěné od chamtivosti a agresivity, které se nebude handrkovat o malichernosti, ponížovat a zabíjet kvůli odlišnostem, ale bude naplno využívat potenciál své tvořivosti a inteligence k řešení společných problémů a k užívání života v radosti a s humorem. Jsem evoluční optimista a věřím spolu s mnohými, že smyslem lidského pobytu na zemi, ba přímo jeho metafyzickým úkolem je – navzdory všem průšvihům a kolapsům v historii – právě rozhojňování inteligence a prohlubování poznání, porozumění vlastnímu údělu. Současně jsem ovšem tak trochu i skeptik a musím říct, že nikde nemáme zaručeno, jak toto dobrodružství nakonec dopadne. Tak to ovšem asi má být – ve skutečném dobrodružství nemůže být nic zaručeno a konec zůstává v mlhách, otevřený a neznámý.

Za rozhovor poděkovala Velena Mazochová, foto na str. 4 Marek Otava

Univerzita Palackého, Sekce extrapyramidových onemocnění České neurologické společnosti ČLS JEP pořádají **mezinárodní sympozium**

Dystonie a dystonické syndromy

Umělecké centrum UP, 8.–9. prosince

Program a další informace jsou k dispozici na adrese www.dystonia2011.upol.cz.

Přednáškový večer Spolku lékařů

Spolek lékařů v Olomouci a Ústav mikrobiologie FNOL a LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát na téma *Rezistence bakterií k antimikrobiálním přípravkům – závažný problém současného zdravotnictví* (Evropský antibiotický den). Koordinátor prof. Milan Kolář, Ph.D. Koná se **ve středu 7. prosince od 16.00 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP.**

Katedra muzikologie FF UP pořádá

Společný koncert souborů při Katedře muzikologie a Katedře hudební výchovy

14. prosince v 19 hod.

v Kapli Božího těla Uměleckého centra UP Představí se hudební soubory s rozmanitým programem z oblasti artificiální i nonartificiální hudby.

Katedra výtvarné výchovy UP zve na přednášky **prof. Mártý Nagy z Pécské University**

6. prosince v 18 hod. (Aktivity keramického ateliéru) a **7. prosince v 15 hod.** (Pécská Univerzita + keramická tvorba Mártý Nagy) **v Lectoriu UC UP.**

Katedra historie FF zve na přednášku

350 let hanáckého pluku

Pojednání o vojenském útvaru, který byl po dlouhou dobu úzce spjat s olomouckým regionem, shrne dosavadní výsledky bádání provedené v rámci Studentské grantové soutěže.

Katedra historie, Na Hradě 5 učebna 2.09, 6. prosince od 17.30 hod.

Agentura rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s. (ARPOK) zve všechny příznivce na poslední letošní rozvojový večer na téma

Neznámá kráska Gruzie

Večerem provede absolventka Mezinárodních rozvojových studií na PfF Petra Vymětalíková, která se v organizaci Tkibuli District Development Fund mj. zabývala monitoringem projektu podporujícího rozvoj drobného podnikání v regionu. Setkání se uskuteční **13. prosince od 19 hod. v Divadle hudby** (Denisova 47).

Profesury

Pedagogická fakulta

V rámci jednání Vědecké rady PdF UP, které proběhne **6. prosince** v 11.45 hod. v místnosti č. 112 v Uměleckém centru UP, se uskuteční řízení ke jmenování profesorem v oboru **Hudební teorie a pedagogika**. Uchazečem je **doc. PhDr. Marek Franěk, CSc., Ph.D.**, z Katedry managementu Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, který uvede přednášku na téma *Problematika negativního působení některých hudebních žánrů na posluchače adolescentního věku.* -pdf-

Tým projektu E-Bezpečí spolupracuje s ostravskou policií

Pracovníci projektu E-Bezpečí Pedagogické fakulty UP, kteří se specializují na oblast rizikového chování v kyberprostoru, se aktivně zapojili do preventivního programu „Prevence pro všechny“, jenž realizují policisté obvodních oddělení a preventivně-informačního oddělení statutárního města Ostrava. Tento program se věnuje preventivním aktivitám pro nejrůznější cílové skupiny (od dětí po seniory), přičemž jeho základem je terénní práce realizovaná formou přednášek či seminářů.

Spolupráce s ostravskou policií byla prohloubena realizací přednášky o nebezpečích internetu v kontextu primární a sekundární prevence, která proběhla 21. října 2011 v kině Vesmír v Ostravě. Přednášku vedl dr. Kamil Kopecký a dr. René Sztokowski z týmu projektu E-Bezpečí. V rámci téměř 4hodinového bloku byli posluchači z řad učitelů a policistů seznámeni s kyberšikanou, sextingem, kybergroomingem a riziky sociálních sítí. Rovněž získali

další praktické informace o řešení jednotlivých krizových situací, seznámili se s aktuální statistikou, výzkumnými výsledky monitorujícími penetraci jednotlivých fenoménů do populace dětí, metodami blokáce závadného obsahu, vybranými aspekty licenčních a obchodních podmínek sociálních sítí (Facebook) atd. V rámci přednášky rovněž proběhla diskuse zaměřená na konkrétní řešení krizových scénářů ve školách a na další spolupráci se školami.

Spolupráce s Ostravou pokračuje rovněž prostřednictvím projektu E-Bezpečí pro Ostravu, který je zaměřen na terénní preventivní práci s dětmi i dospělými.

Projekt E-Bezpečí realizovaný Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pdf UP dokazuje, že Pedagogická fakulta UP není „izolovaným skanzenum akademiků odtržených od reality“, ale naopak dokáže velmi efektivně spolupracovat s praxí a přenášet do ní celou řadu znalostí, dovedností a zkušeností. Jen pro ilustraci, tým projektu E-Bezpečí proškolil v rámci svého preventivního programu přes 12 000 žáků ZŠ a SŠ (stav z října 2011), zapojil se aktivně do řešení více než 270 případů rizikového chování v kyberprostoru (řada z případů byla řešena ve spolupráci s Policií ČR), proškolil více než 1000 učitelů a přes 800 policistů.

Více informací o projektu Prevence pro všechny naleznete na internetových stránkách Policie ČR <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21706706&docType=ART>.

Další informace o aktivitách projektu E-Bezpečí jsou k dispozici na www.e-bezpeci.cz nebo na Facebooku: www.facebook.com/ebezpeci.

Za realizační tým dr. Kamil Kopecký
Centrum PRVoK Pdf UP, foto archiv autora

Studentští dobrovolníci připravili další akci pro sociálně znevýhodněné děti Spolu v pohybu – a v Aquaparku

Poslední akcí projektu „Spolu v pohybu“ pro sociálně znevýhodněné děti z Olomouce byla návštěva Aquaparku Olomouc v neděli 20. listopadu. Na devadesátiminutový program se za doprovodu dobrovolníků z České asociace studentů psychologie vydalo celkem třináct dětí z olomouckých zařízení péče o dítě.

Na první pohled bylo vidět, že se na akci těší. Poté, co jsme se všichni před dětským domovem spočítali, rozdělili jsme se do automobilů zapůjčených z jednotlivých zařízení a vyrazili směr Aquapark. Už cesta byla dobrodružná, jelikož jedno z našich aut minulo výjezd k Centru Haná, a tak jsme nejprve udělali malé kolečko kolem Olomouce, než jsme zdárně dorazili na místo. Nedočkavost dětí pomalu nabírala vrcholu, když jsme se rozdělili do menších skupinek, každá pod taktovkou jednoho dobrovolníka, a konečně se mohli převléknout do plavek. Během devadesáti minut pak děti se „svým“ dobrovolníkem stihly absolvovat nespočetné množství jízd na tobogánech, v nafukovacích duších, nebo plavání v protiproudu. S neplavci jsme nacvičovali různé styly plavání a zájemci si vyzkoušeli i potápění s potápěčskými brýlemi. Část dětí se rozhodla i pro parní saunu, zbytek se v mezidobí věnoval různým vodním hrátkám s dobrovolníky. Soudě podle unavených, ale nadšených výrazů, které děti na konci programu měly, si Aquapark skutečně užily.

Projekt „Spolu v pohybu“ probíhal od května 2011 za podpory Magistrátu města Olomouce v režii Action Teamu ČASP. Toto sdružení působí při Katedře psychologie FF a akce pro sociálně znevýhodněné děti pořádá již od roku 2004. V současné době spojuje Action Team přibližně dvacet dobrovolníků a projekt „Spolu v pohybu“ byl dalším z řady aktivit, které dobrovolníci nabízejí dětem z olomouckých zařízení péče o dítě jako alternativní využití jejich volného času.

Lucie Viktorová, studentka psychologie na FF,
vedoucí sekce Action Team České asociace studentů
psychologie, o.s., foto archiv autorky

Rektor Univerzity Palackého v Olomouci ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrcům dialog s posuzovatelem jejich práce vyhláší

18. ročník Veřejné literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého

Podmínky soutěže: předložit původní autorský text v jazyce českém nebo slovenském v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou ročníkem, studovaným oborem, domácí adresou a e-mailovým kontaktem. (Stranou se míní strojepis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhozech.) **Závěrečný termín odevzdání prací je 31. březen 2012.**

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena 2 000 Kč, 2. cena 1 500 Kč, 3. cena 1 000 Kč. Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvojují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektor UP. Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2012 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře. Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: Sekretariát rektora Univerzity Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc. Obálku označte heslem „Literární soutěž“.

CO MOŽNÁ NEVÍTE

Oslava narozenin prof. Ingeborg Fialové aneb „Es lilet“

Sedmnáctého listopadu 2011 byla budova Filozofické fakulty na Křížkovského 10 navzdory státnímu svátku otevřena pro veřejnost. Konala se zde oslava 50. narozenin vedoucí Katedry germanistiky prof. Ingeborg Fialové.

Oslava nesoucí se v tónech fialové barvy (účastníky vítaly bannery s nápisem „Es lilet“) měla rozměr barokní slavnosti. Asi padesátihlavý průvod vyzvedl profesorku před jejím domem a na speciálně upraveném fialovém trůně ji nesl ulicí

1. máje směrem k fakultě. V zaplněné aule FF pak vítal profesorku bohatý program, sestávající z hudebních a recitačních čísel. Programu vévodilo laudatio prof. Jaroslava Macháčka v makarónském stylu a děkovaná řeč oslavenkyně, která převzala Cenu Ludvíka Václavka za své zásluhy při rozvoji katedry. Program byl zakončen středoevropským hudebním kouskem: zazněla původní československá hymna v provedení německého lektora a rakouské lektorky.

-vo-, foto archiv katedry

Zlatá promoce

Na pátek 14. října 2011, tedy po padesáti letech, byli na půdu své alma mater opět pozváni absolventi Lékařské fakulty UP v Olomouci, kteří zde úspěšně ukončili svá studia v roce 1961, k jejich slavnosti „Zlaté promoci“.

Mnohé z nich to překvapilo, o nové tradici tohoto slavnostního aktu řada z nich dosud ani nevěděla. Nebylo snadné je sehnat z míst, kam je osud zavál. Ti, kteří pozvání přijali, však nelitovali, přestože neměli předem žádnou představu o tom, co se bude dít a jak bude vše probíhat.

Zde, v Olomouci, byli před padesáti lety promováni a rozešli se do praxe. Co vše se však za ta léta změnilo! Došlo k výrazným politickým změnám, mnoha reformám zdravotnictví, od státního monopolu až po privatizaci a zavedení více zdravotních pojišťoven. Změnila se i sama medicína – málo z tehdy běžných léků se ještě vyrábí, jsou zde nové, účinnější, objevily se nové vyšetřovací i operační metody, které budou časem patrně nahrazeny ještě účinnějšími.

V době, kdy končili svá studia, nebylo ještě ani zvykem, aby se absolventi LF spolu scházeli – to bývalo po několik generací výsodou maturantů. Ročníkové srazy se objevily mnohem později a letošní „zlatí“ se setkali poprvé teprve až 39 let po promoci.

Ta se odehrávala důstojně, v téže aule i v univerzitních talárech jako ta „zlatá“, ale přece jen v jiné době. Absolventi museli tehdy poděkovat lidově demokratickému zřízení za to, že se mohli stát „promovanými lékaři“ – titulem, s kterým si málokdo věděl rady, nerozuměli mu ani pacienti, kteří nevěděli, jak mají „promovaní“ oslovovat. Teprve v roce 1965 jim bylo jako první předzvěst Pražského jara dodatečně přiznáno právo na titul „doktor medicíny se zkratkou MUDr.“, který jim už zůstal i po konci nadějí, vkládaných do onoho jara.

Nicméně všichni odcházeli na tehdy umístěnkami přidělená místa s plným odhodláním léčit, pomáhat nemocným, jiní s rozhodnutím věnovat se vědecké práci. S velmi nízkým platem a s mnoha téměř nehonorovanými službami mimo pracovní dobu rozhodně nešlo tehdy ani výhledově o lukrativní materiální zajištění být lékařem.

Dnes jsou tedy již jako zralí dospělí svoláni svou alma mater a sjíždějí se z různých krajů republiky, která je menší, než v době, kdy studovali, i z různých států Evropy, dokonce i z USA. Srdečně i s rozpaky se zdraví, často s nejistotou, o koho z dob, kdy se znali, jde. Ono je to opravdu dávno, mnozí se změnili poznamenání časem a jen po novém vzájemném představení hledají u kolegů původní podobu a osobnost, na kterou si pamatují. S radostí ze setkání s těmi, kdo přišli, se nutně pojila i vzpomínka na ty, kdo již budou navždy chybět a kdo se zlaté promoce nedožili.

Všichni jsou mile překvapeni vlnitým a vstřícným přijetím představiteli fakulty, dostávají taláry a s nimi i důstojný vzhled. Připravovaný obřad má svůj itinerář, s kterým jsou seznámeni a v kterém

si mohou své role nacvičit ještě před příchodem diváků – rodinných příslušníků nebo přátel.

Za zvuků univerzitních famfár vcházejí v slavnostních talárech představitelé univerzity – pedelové s insigniemi, promotor doc. Mgr. Martin Modrianský, děkan LF prof. MUDr. Milan Kolář a sám rektor UP prof. Dr. Miroslav Mašláň. Ve slavnostní atmosféře děkan všechny postupně představuje, shrnuje jejich profesní kariéru a některým osobně za jejich činnost, dřívější i nyní, děkuje. Z jeho řeči i řeči rektora jsou slyšet upřímná slova uznání těm, kdo jsou zde připraveni po splnění větší části toho, co bylo jejich úkolem, znovu se přihlásit k ideálům svého poslání.

Všichni, každý ale jednotlivě, dotykem n insignie znovu slíbili zachovat a chránit morální hodnoty lékařské profese, věrnost i šíření dobrého jména Univerzity Palackého a z rukou promotora obdrželi nový doktorát, tentokrát v typické „rouře“, honosnější než ten, který jim byl předán před těmi padesáti lety formou diplomu v tvrdých deskách.

Za všechny nově promované velmi výstižně promluvil MUDr. Ladislav Pechl, který shrnul to, co generace promovaných musela od války, kterou všichni zažili jako děti, až po dnešní dobu, zažít.

Hodně se změnilo, nezměnilo se však odhodlání sloužit nemocným, vždyť řada z nich se ještě snaží podle svých schopností tuto službu plnit. Slavnostní promoce je pro ně důstojným oceněním, uznáním, milým pohlázením za to, co v podmínkách v kterých žili, podle svých schopností udělali.

Došlo ke gratulaci blízkými i k připitku s funkcionáři univerzity a krátkému neformálnímu, ale velmi srdečnému rozhovoru s nimi.

Překvapením bylo i dodatečné obdarování – každý dostal CD se spoustou fotografií i DVD s videozáznamem celé akce. Větším darem ale byl pro všechny samotný fakt, že univerzita pro ně „zlatou promoci“ uspořádala a příjemný pocit, že se na ně nezapomnělo.

Nezbývá než poděkovat všem, kdo se na akci organizačně podíleli, zejména Ing. Antošové a dalším – byla to jistě práce neobyčejně obtížná – sehnat po tolika letech všechny a vše dokonale připravit. A zejména pak vedení univerzity, že se k svým bývalým absolventům hlásí a že ocenilo práci těch, které univerzita vypustila do života před tolika lety.

Nově promovaní lékaři medicíny odcházeli jistě spokojeni s dobrým pocitem, snad i se zádostučiněním, že si to, co právě zažili, zasloužili, snad i s trochu nostalgii, že to tak rychle uteklo. Bylo-li toto smyslem „zlaté promoce“, pak tento úmysl plně vyšel. Je za to na místě poděkovat Rektorátu i Děkanátu LF UP za to, že na své dávné absolventy nezapomněly, že pro ně tuto náročnou a důstojnou akci s takovým citem uspořádaly a osobním přístupem i vztahem k promovaným dodaly vážnosti a důstojnosti. Jistě to všichni ocenili.

Děk za to.

MUDr. Libor Kvapil

Dokončení ze str. 1

AFO zimní spánek nepraktikuje...

společné iniciativy Krátkého filmu Praha, Univerzity Palackého a Československé akademie věd, v současnosti je jeho hlavním pořadatelem Univerzita Palackého.

Festival se postupně zařadil mezi nejvýznamnější festivaly v oblasti populárně-vědeckého filmu. Propojuje akademické prostředí se světem dokumentárního filmu a prezentuje nejnovější poznatky z oblasti přírodních, humanitních i sociálně-vědních oborů prostřednictvím audiovizuální tvorby. Díky tomu, že tento festival pořádá Univerzita Palackého,

setkává se publikum vedle filmových profesionálů a vědeckých odborníků z celého světa s otevřeným a kreativním studentským prostředím.

AFO se každým rokem snaží dokazovat, že věda v žádném případě není suchá a nezáživná, právě naopak – AFO ji představuje jako dynamickou, vzrušující a rozmanitou hravou sféru plnou zajímavých poznatků.

Čtyřicátý sedmý ročník Mezinárodního festivalu Academia film Olomouc se uskuteční ve dnech 17.–22. dubna 2012.

-tz-, -map-

Vítězní laureáti soutěže Česká hlava 2011

Na slavnostním galavečeru v prostorách Vysoké školy ekonomické v Praze byly 18. listopadu uděleny ceny osmi vítězům prestižní české soutěže pro vědce, techniky a studenty Česká hlava 2011. Odborná porota vybírala z nominací v sedmi soutěžních kategoriích.

Národní cena vlády Česká hlava za mimořádný výsledek dosažený v oblasti výzkumu a vývoje byla udělena prof. Petru Widimskému, DrSc., z 3. lékařské fakulty UK, který patří mezi přední české kardiology a je špičkovým a mezinárodně uznávaným odborníkem v oboru, který zásadním způsobem v celosvětovém rozsahu změnil způsob léčby akutního infarktu myokardu. Díky práci profesora Widimského se v Česku aplikace koronární angioplastiky u nemocných s akutním infarktem myokardu stala rutinní záležitostí ve všech kardiocentrech a všech krajích.

Laureátem ceny Invence (cena společnosti Kapsch) je doc. Viliam Vatrt, DrCs., z Vojenského geografického hydrometeorologického ústavu, který se svým výzkumným týmem vyvinul teorii umožňující stanovit hodnotu potenciálu gravitačního pole Země – konstantu W0.

Cenou Patria společnosti Veolia Voda byla oceněna průkopnická výzkumná práce profesora Montrealské univerzity Pavla Winternitze v oblasti přesně řešitelných systémů a v teorii symetrií a integritability diferenciálních rovnic.

Industrie, cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, byla udělena společnosti ImageMetry, s.r.o. – Babak Mahdian za vývoj software VeriFyed. Systém, jenž rozpozná pravost fotografie, je prvním svého druhu a nemá konkurenci.

Cenu ministra životního prostředí obdrželi prof. František Pochyly, CSc., a prof. Ing. Blahoslav Maršálek, CSc. (VUT v Brně a Botanický ústav AV ČR), za projekt Flexibilní destratifikační technologie pro řízení kvality vody ve vodních nádržích. Jde o unikátní využití znalostí životních strategií sinic, proto svou konstrukci podporuje růst rozsivek, což je přirozený konkurent sinic.

Cenu Nadačního fondu Česká hlava – Doctorandus si odnesl MUDr. Jan Petrášek, Ph.D. (Institut kliniké a experimentální medicíny a 1. lékařská fakulta UK), cenou Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR – Gaudeamus byl oceněn Ing. Lukáš Rambousek (VŠCHT Praha), který se v ní soustředil na výzkum látek potenciálně využitelných jako léčivo pro neuropsychiatrická onemocnění.

Záznam slavnostního galavečera uvedla Česká televize na svém prvním programu 26. listopadu.

Zdroj a podrobné informace: www.ceskahlava.cz.

-red-

Ceny Olomouckého kraje 2011 za přínos v oblasti kultury

Olomoucký kraj ocení osobnosti, které se v roce 2011 zasloužily o kulturní rozvoj regionu. Ocenění je udělováno každoročně v kategoriích a) Cena za celoživotní přínos; b) Cena za výjimečný počín roku v oblasti profesionálního umění v oblastech hudby, výtvarného umění, divadla, filmu, rozhlasu a televize, literatury; c) Cena za výjimečný počín v oblasti neprofesionálního umělecké činnosti; d) Cena za výjimečný počín v oblasti ochrany a popularizace kulturních hodnot; e) Osobnost roku; f) Cena médií.

Návrhy na ocenění mohou občané podávat na adresu odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Olomouckého kraje, Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc do 10. ledna 2012.

Pastiche filmz, o. s., zve na
10. jubilejní ročník

Přehlídka animovaného filmu PAF 2011

8.–11. prosince 2011

Umělecké centrum UP, kino Metropol, Café Tungsram Transit, Galerie U Mloka, Klub Vertigo, Jazz Tibet Club aj.

V rámci několika generově tematických bloků nabídne letošní PAF „jiné čtení“ klasických animovaných příběhů v sekci **Holci & kluky v animaci**, přičemž se pokusí odhalit významy skryté za kreslicí tužkou a představí i méně známá díla některých neprávem opomíjených umělců.

V již tradiční sekci **Živá animace** se PAF letos zaměří na základní elementy vzniku pohyblivých obrazů – Světlo a tma živé animace je věnovaná netradičním postům v animaci a bude se zabývat světelným stříhem, animací světelných objektů nebo konstrukcí prostorů projekce.

Sekce **PAFRewind** soustředí se na vybranou animační techniku se tentokrát chopí téměř sto let staré hybridní kinematografické formy zvané Rotoskopie.

Pětileté výročí soutěžní sekce **Jiné vize** bude mj. připomenuto samostatnou výstavou a dvojazyčným katalogem.

Audiovizuální díla, často rozpracované projekty pracující s principy animace a nesnadno zařaditelné hraniční formy na pomezí užitého designu, grafických konceptů či webových databází budou tématem sekce **Apert animace**.

Prostorové intervence do architektonických dispozic festivalového sídla obstarají vybraní hosté v sekci **Konvikt Resident**.

Součástí programu budou vedle dalších sekcí také zahraniční i domácí AV-performance, přednášky, koncerty a výstavy.

Více na www.pifpaf.cz.

Reprezentace vysokých škol...

Dokončení ze str. 1

Také věcný záměr zákona o finanční pomoci studentům byl podle RVŠ předložen do vnějšího připomínkového řízení bez řádného projednání s reprezentací vysokých škol. „Rada vysokých škol považuje takový postup za přímé porušení § 92 zákona č. 111/1998 Sb. a vyzývá předsedu vlády RNDr. Petra Nečase, aby zajistil při přípravě reformy vysokých škol dodržování platných zákonů České republiky,“ uvádí se v dalších z příjatyh usnesení.

Pro projednání obou věcných záměrů pověřil Sněm RVŠ svého předsedu svoláním mimořádného zasedání předsednictva Rady vysokých škol na 1. prosinec.

Postup MŠMT, které dosud reprezentace vysokých škol neseznámilo s verzí návrhu věcného záměru zákona o finanční pomoci studentům, označilo za neakceptovatelný také předsednictvo České konference rektorů.

Zásadní nesouhlas vyjádřil Sněm RVŠ také s návrhem rozpočtu vysokých škol na rok 2012. Po poklesu v roce 2011 dojde podle zástupců VŠ nejen k dalšímu výraznému poklesu celkového rozpočtu vysokých škol, ale i ke snížení průměrných výdajů na jednoho studenta, poměru výdajů na vysoké školy k HDP i podílu vysokého školství na rozpočtové kapitole školství.

Zdroj a další podrobné informace viz www.radavs.cz a crc.muni.cz. -mav-

FOTOREPORTÁŽ

Den otevřených dveří nabídl informace o studiu, zajímavý doprovodný program i bezplatnou dopravu

V sobotu 26. listopadu se na všech osmi fakultách UP otevřely dveře kateder, ústavů, učeben a přednáškových sálů, kde mohli zájemci získat zásadní informace i zajímavosti týkající se studia v následujícím akademickém roce. V jednotlivých informačních blocích tradičního Dne otevřených dveří UP poskytovali zástupci vedení fakult obecné informace o otevřených studijních programech, podmínkách studia, přijímacím řízení, přípravných kurzech, konzultacích či o uplatnění absolventů v praxi. Kromě odpovědí na své dotazy měli návštěvníci k dispozici také informační a studijní materiály.

Některé fakulty měly připraven i zajímavý doprovodný program. Katedry Fakulty tělesné kultury představily své zaměření formou netradičních workshopů. Zájemci si mohli vyzkoušet posilovací stroje, laserovou střelbu i jízdu na vozíčku, zahrát bocciu či využít možnosti biomechanických a tělesných analýz. Účastníci Dne otevřených dveří na Lékařské fakultě si zase pod vedením studentů vyzkoušeli podání první pomoci a seznámili se s jejími základy. Zájemci o studium na Fakultě zdravotnických věd mohli například navštívit nově otevřené Centrum praktických dovedností.

Návštěvníkům byla k dispozici speciální autobusová linka zdarma vedená v každou celou hodinu po trase ze zastávky Hlavní nádraží směrem k jednotlivým fakultám přes Envelopu, náměstí Republiky, Teoretické ústavy LF do Neředína.

Zájemci o studium na olomoucké univerzitě v příštím akademickém roce budou moci využít nabídky dalšího Dne otevřených dveří a jednotlivé fakulty (s výjimkou Právnické fakulty) navštívit ještě 20. ledna 2012.

-lsk-, -mav-, foto Marek Otava a archiv pracovišť UP

